II

(Nezakonodajni akti)

UREDBE

UREDBA SVETA (EU) 2023/706

z dne 30. marca 2023

o spremembi Uredbe (EU) 2022/1369 glede podaljšanja obdobja zmanjšanja povpraševanja pri ukrepih za zmanjšanje povpraševanja po plinu ter okrepitve poročanja in spremljanja njihovega izvajanja

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 122(1) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Cilj Uredbe Sveta (EU) 2022/1369 ([1]) je prostovoljno in po potrebi obvezno zmanjšanje povpraševanja po plinu v Uniji, olajšanje polnjenja skladišč plina in zagotovitev boljše pripravljenosti na morebitne nadaljnje motnje v oskrbi. Uredba (EU) 2022/1369 je bila sprejeta na podlagi člena 122(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) zaradi skorajšnje krize pri oskrbi s plinom, ki jo je februarja 2022 povzročila neizzvana in neupravičena invazija Rusije na Ukrajino, in dejstva, da se mora Unija odzvati z začasnimi ukrepi v duhu solidarnosti med državami članicami.

(2) Na podlagi Uredbe (EU) 2022/1369 si morajo države članice po najboljših močeh prizadevati za zmanjšanje porabe plina za 15 % v obdobju od 1. avgusta 2022 do 31. marca 2023. V primeru, da so se prostovoljni ukrepi za zmanjšanje povpraševanja izkazali za nezadostne za obravnavanje resnih težav pri oskrbi, je bil Svet na predlog Komisije pooblaščen, da razglasi pripravljenost na ravni Unije, ki bi sprožila obvezno zmanjšanje povpraševanja. Države članice si zadnje mesece v duhu solidarnosti vestno prizadevajo za zmanjšanje povpraševanja po plinu za 15 % in v ta namen sprejemajo ukrepe. To je že privedlo do več kot 15 % dejanskega zmanjšanja povpraševanja po plinu po vsej Uniji med avgustom 2022 in januarjem 2023.

(3) Vendar še vedno obstajajo hude težave z zanesljivostjo oskrbe z energijo. Svetovne razmere na trgu plina se od februarja 2022 niso izboljšale in Unija je kljub zmanjšanju povpraševanja, doseženemu na podlagi Uredbe (EU) 2022/1369, še naprej odvisna od določenih količin ruskega plina, da lahko zadosti skupnemu povpraševanju po plinu. V preteklem letu se je bilo možno izogniti omejevanju oskrbe državljanov Unije z energijo zaradi učinkovitih ukrepov za ponovno polnjenje skladišč in zmanjšanje povpraševanja. Vendar je v 11 državah članicah v skladu z Uredbo (EU) 2017/1938 Evropskega parlamenta in Sveta ([2]) še vedno razglašena stopnja zgodnjega opozarjanja, v eni državi članici pa stopnja pripravljenosti. Ker cene plina ostajajo izjemno visoke in se razmere svetovne ponudbe od avgusta 2022, ko je bila sprejeta Uredba (EU) 2022/1369, niso izboljšale, je treba nujno podaljšati ukrepe, ki so pomagali zajeziti krizo, predvsem z nadaljnjim zmanjševanjem povpraševanja. Prenehanje

([1]) Uredba Sveta (EU) 2022/1369 z dne 5. avgusta 2022 o usklajenih ukrepih za zmanjšanje povpraševanja po plinu (UL L 206, 8.8.2022, str. 1).

([2]) Uredba (EU) 2017/1938 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2017 o ukrepih za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe s plinom in o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 994/2010 (UL L 280, 28.10.2017, str. 1).

ukrepov za zmanjšanje povpraševanja bi privedlo do sprememb stabilnih vendar krhkih razmer, ki jih je Unija dosegla do zdaj, in spodkopavala svojo odpornost pri odzivanju na verjeten prihodnji potek dogodkov, kot je popolna ustavitev uvoza iz Rusije. Zato je velikega pomena, da se še naprej skuša preprečevati izpostavljenost Unije pomanjkanju plina in veliki nestanovitnosti njegovih cen.

(4) Zaradi znatnega zmanjšanja uvoza ruskega plina prek plinovodov v preteklem letu je zmogljivost Unije za ponovno polnjenje skladišč trenutno znatno omejena, tudi v primerjavi s stanjem poleti 2022. Čeprav se je energetska kriza začela že leta 2022, je Unija navedenega leta lahko uvozila približno 60 milijard kubičnih metrov plina iz Rusije za potrebe polnjenja skladišč, tudi prek plinovoda NordStream 1. Vendar je Rusija poleti 2022 prekinila in sčasoma popolnoma ustavila oskrbo s plinom prek tega plinovoda, ki je bil septembra 2022 poškodovan zaradi sabotaže do te mere, da se po njem trenutno ne more pretakati plin in se tudi v bližnji prihodnosti ne bo mogel. Ob upoštevanju trenutne ravni uvoza plina prek plinovodov bo Unija prek njih prejela največ 20 milijard kubičnih metrov ruskega plina, če ta nezanesljivi uvoz plina ne bo popolnoma prekinjen. Zato obstaja resno tveganje, da bo v zimi 2023/2024 v Uniji prišlo do pomanjkanja oskrbe s plinom.

(5) Te hude težave še poslabšujejo številna dodatna tveganja in novi dejavniki, vključno s ponovnim povečanjem azijskega povpraševanja po utekočinjenem zemeljskem plinu, kar zmanjšuje razpoložljivost plina na svetovnem trgu s plinom, vremenskimi razmerami, ki so se v zadnjem času še poslabšale, kar je vplivalo na skladiščenje električne energije iz hidroelektrarn in na proizvodnjo jedrske energije zaradi nizkih vodostajev, novim tehničnim razvojem, ki povečuje raven negotovosti glede razpoložljivosti obstoječe proizvodnje jedrske energije in zahteva večjo uporabo proizvodnje električne energije iz plina, ter nadaljnjimi morebitnimi motnjami v oskrbi s plinom, vključno s popolno ustavitvijo uvoza plina iz Rusije.

(6) Te vztrajne in nove hude težave vplivajo na zmožnost Unije po zadostitvi povpraševanja po plinu, predvsem na pravočasno in učinkovito polnjenje podzemnih skladišč za zimo 2023/2024, ter na ustreznost razmerja med ponudbo in povpraševanjem v zimi 2023/2024.

(7) Komisija je v skladu z Uredbo (EU) 2022/1369 pregledala navedeno uredbo in rezultate povzela v poročilu, ki ga je posredovala Svetu. V poročilu so analizirani različni scenariji s podaljšanjem prizadevanj za zmanjšanje povpraševanja na podlagi Uredbe (EU) 2022/1369 in brez njega, vključno s sedemmesečnim podaljšanjem od aprila do oktobra 2023, osemmesečnim podaljšanjem od avgusta 2023 do marca 2024 in enoletnim podaljšanjem od aprila 2023 do marca 2024. V poročilu je poleg tega ugotovljeno, da bi brez nadaljnjega zmanjševanja povpraševanja raven napolnjenosti skladišč do konca oktobra 2023 dosegla le 69 milijard kubičnih metrov, kar je precej pod ciljem 90 % (89,4 milijarde kubičnih metrov) za 1. november iz Uredbe (EU) 2017/1938, in da bi bila skladišča do februarja 2024 v celoti izpraznjena.

(8) Kar zadeva različne scenarije, ocenjene v poročilu, bi bila v primeru sedemmesečnega podaljšanja od aprila do oktobra 2023 skladišča zadostno napolnjena do konca poletja 2023 (95 milijard kubičnih metrov do konca oktobra 2023, s čimer bi dosegli 90 % cilj). Ker pa je povpraševanje po plinu, tudi med običajno zimo, dvakrat večje kot poleti, bi bila skladišča do konca zime 2023/2024 skoraj v celoti izpraznjena (9 milijard kubičnih metrov do konca marca 2024). To povzroča izredno resne pomisleke glede zanesljivosti oskrbe in zelo otežuje prizadevanja za zadostno napolnjenost skladišč za naslednjo zimo. V primeru osemmesečnega podaljšanja od avgusta 2023 do marca 2024 bi bila skladišča napolnjena prepočasi, saj bi do konca oktobra 2023 dosegla le 80 milijard kubičnih metrov, znatno pod ciljno vrednostjo, raven napolnjenosti skladišč pa bi do konca zime 2023/2024 padla pod 30 % (pod 28 milijard kubičnih metrov), kar bi povzročilo resne pomisleke glede zanesljivosti oskrbe in otežilo zadostno polnjenje skladišč za naslednjo zimo. Samo v primeru enoletnega podaljšanja z nadaljevanjem 15 % zmanjšanja povpraševanja od aprila 2023 do marca 2024 bi lahko ravni skladiščenja dosegle cilj 90 % napolnjenosti do 1. novembra, tj. 89,4 milijarde kubičnih metrov do 1. novembra 2023, državam članicam pa bi dobro kazalo, da v zimi 2023/2024 dosežejo zanesljivo oskrbo, pri čemer bi bilo do konca marca 2024 na ravni Unije uskladiščenih 43 milijard kubičnih metrov.

(9) Glede na navedeno je v poročilu ugotovljeno, da si je treba še naprej prizadevati za 15 % zmanjšanje povpraševanja v obdobju 12 mesecev do konca marca 2024, da se zagotovi, da lahko države članice izpolnijo cilj 90 % napolnjenosti skladišč iz Uredbe (EU) 2017/1938, kar je nujni predpogoj za zanesljivo oskrbo s plinom, in prepreči morebitna vrzel v oskrbi v zimi 2023/2024.

(10) Čeprav se lahko države članice same odločijo, kateri ukrepi so primernejši za zagotovitev izpolnjevanja ciljev glede napolnjenosti skladišč, tega ni mogoče doseči brez ukrepov za zmanjšanje povpraševanja. V poročilu je ugotovljeno, da na trgu ni zadostne količine plina za izpolnitev te obveznosti v vseh državah članicah, pa tudi, da vse države članice ne morejo fizično napolniti skladišč do ustrezne ravni, kar povzroča hude težave za zanesljivost oskrbe plina do konca zime 2023/2024.

(11) V poročilu je navedeno tudi, da je treba v obdobju od 1. aprila 2023 do 31. marca 2024 zmanjšati porabo plina v obsegu, sorazmernem z zmanjšanjem iz Uredbe (EU) 2022/1369. Potrebno podaljšanje zmanjšanja bi ustrezalo 15 % zmanjšanju za obdobje od 1. aprila 2023 do 31. marca 2024 v primerjavi z referenčnim obdobjem od 1. aprila 2017 do 31. marca 2022. Podaljšanje ukrepov za zmanjšanje povpraševanja in podaljšanje obdobja zmanjšanja bi tudi omogočilo prožnost trgu pri omejevanju nestanovitnosti cen plina in preprečevanju povišanj cen, kot so bila zabeležena v letu 2022.

(12) Glede na trenutno močno uravnoteženost ponudbe in povpraševanja lahko celo zmerne motnje oskrbe s plinom izjemno vplivajo na trg s plinom, hkrati pa povzročijo resno in trajno škodo gospodarstvu in državljanom Unije. Obveznost polnjenja skladišč plina velja, razen če se razglasijo izredne razmere na regionalni ravni ali ravni Unije v skladu z Uredbo (EU) 2017/1938. Zato bi nenadna motnja v višini 10 % uvoza prek plinovodov v Unijo bodisi privedla do drastičnih izoliranih ukrepov držav članic za izpolnjevanje obveznosti polnjenja skladišč bodisi povzročila razglasitev izrednih razmer na regionalni ravni ali ravni Unije, razen če se prostovoljno usklajeno zmanjševanje povpraševanja nadaljuje. Tako podaljšano usklajeno zmanjšanje povpraševanja v vseh državah članicah v duhu solidarnosti je bistveno za to, da se skladiščne zmogljivosti ponovno napolnijo na učinkovit način in z minimalnimi motnjami na trgu, kar je še vedno nujno za zanesljivost oskrbe s plinom pred zimo 2023/2024.

(13) Podaljšanje Uredbe (EU) 2022/1369 pomeni nujen ukrep v odziv na že obstoječe in nove hude težave pri oskrbi z energijo, ki vključujejo tveganje za skorajšnjo krizo in zaradi katerih je treba prilagoditi obdobja zmanjšanja povpraševanja po plinu, da bi se podaljšalo obdobje prostovoljnega zmanjšanja povpraševanja po plinu ter zagotovila možnost razglasitve pripravljenosti na ravni Unije in sprožilo ustrezno obvezno zmanjšanje povpraševanja po plinu po marcu 2023.

(14) Zaradi trenutne krize je celotna Unija izpostavljena tveganju pomanjkanja energije in visokih cen energije. Ker je Unija enotni trg, bi imelo pomanjkanje plina v eni državi članici hude posledice v vseh drugih državah članicah, in sicer zaradi fizičnega pomanjkanja oskrbe s plinom in nestanovitnosti cen ali motenj v industrijskih verigah kot posledice morebitnih omejitev v določenih industrijskih sektorjih v posamezni državi članici. Poleg tega lahko vse države članice v duhu solidarnosti z zmanjšanjem povpraševanja prispevajo k nadaljnjemu zmanjševanju tveganja pomanjkanja energije in zajezijo nestanovitnost cen plina. Pozitivni učinek tega duha solidarnosti se je v zadnjem letu z razvojem novih zmogljivosti za medsebojno povezovanje z vzhodom in dodatnih zmogljivosti za uvoz utekočinjenega zemeljskega plina, ki bolje povezujejo države članice z obrati za ponovno uplinjanje utekočinjenega zemeljskega plina, tako fizično kot virtualno, celo znatno povečal. Zato bi nadaljnje usklajeno delovanje z ukrepi za zmanjšanje povpraševanja, sprejetimi na ravni Unije, koristili vsem državam članicam, saj bi se zmanjšalo tveganje večjih učinkov na njihova gospodarstva.

(15) Nujno je treba ukrepati, saj se sezona za polnjenje skladišč plina začne aprila. Glede na že obstoječe in nove hude težave, opisane zgoraj, bi, če usklajenega zmanjšanja povpraševanja ne bi podaljšali še pred začetkom polnjenja skladišč, to neposredno vplivalo na potek polnjenja skladišč, na tržne pogoje, ki vplivajo na zanesljivost oskrbe, in na nestanovitnost cen.

(16) Člen 122(1) PDEU Svetu omogoča, da na predlog Komisije in v duhu solidarnosti med državami članicami odloči o ukrepih, primernih gospodarskim razmeram, zlasti ob pojavu hudih težav pri oskrbi z nekaterimi proizvodi, še posebej na področju energetike. Glede na navedeno je taka situacija prav trenutna kriza pri oskrbi s plinom, tj. energentom. Zato so za odziv na trenutne razmere v duhu solidarnosti med državami članicami potrebni začasno podaljšanje in ciljno usmerjene spremembe Uredbe (EU) 2022/1369. Zato je utemeljeno, da je člen 122(1) PDEU pravna podlaga za to uredbo.

(17) Določbe Uredbe (EU) 2022/1369, ki priznavajo posebne nacionalne okoliščine, ko je v primeru obveznega zmanjšanja povpraševanja, ki ga sproži pripravljenost na ravni Unije, se uporabljajo še naprej. Države članice bi morale še naprej imeti možnost, da začasno omejijo obvezno zmanjšanje povpraševanja, kadar se država članica sooča s krizo pri oskrbi z električno energijo, kot je opredeljeno v Uredbi (EU) 2019/941 Evropskega parlamenta in Sveta ([3]). Tak scenarij lahko vključuje omejitev, ki je sorazmerna z znatnim povečanjem porabe plina za proizvodnjo električne energije, potrebno za znatno večji izvoz električne energije v sosednjo državo članico zaradi izjemnih okoliščin, kot je nizka razpoložljivost vodne ali jedrske energije v zadevni državi članici ali v sosednji državi članici, v katero se izvozi znatno več električne energije. Ta omejitev ne bi smela presegati količine plina, ki ustreza navedenemu dodatnemu izvozu. Države članice bi morale upoštevati to omejitev, ko poročajo o svoji razčlenitvi porabe plina po sektorjih.

(18) Države članice, ki uvedejo pomembne ukrepe za razogljičenje s prehodom s premoga na plin pri daljinskem ogrevanju, bi morale imeti možnost, da te količine plina odštejejo od obveznega zmanjšanja povpraševanja, kolikor je te količine plina mogoče neposredno pripisati prehodu s premoga na plin.

(19) Države članice bi morale Komisiji najmanj vsaka dva meseca, in sicer najpozneje 15. dne v mesecu, ki sledi, prek Eurostata poročati o njihovi porabi plina. Da bi zagotovile ažurne podatke, se jih spodbuja, da o svoji porabi plina za oceno doseženega zmanjšanja povpraševanja poročajo vsak mesec. Če se razglasi pripravljenost na ravni Unije bi bilo treba poročati enkrat mesečno. Da bi bili ukrepi za zmanjšanje povpraševanja bolj ciljno usmerjeni in da bi se izboljšalo spremljanje porabe plina, se spodbuja države članice, da v svoje poročanje vključijo razčlenitev porabe plina po sektorjih, vključno z vložkom plina za proizvodnjo električne energije in toplote, porabe plina v industriji ter porabe plina v gospodinjstvih in storitvah glede na opredelitve pojmov in statistične konvencije iz Uredbe (ES) št. 1099/2008 Evropskega parlamenta in Sveta ([4]) o statistiki energetike.

(20) V skladu z Uredbo (EU) 2022/1369 mora Komisija izvesti pregled, na podlagi njegovih ugotovitev pa lahko predlaga podaljšanje obdobja uporabe navedene uredbe. Da bi se upoštevalo nadaljnje podaljšanje obdobja uporabe Uredbe (EU) 2022/1369, bi bilo treba za nov datum pregleda določiti 1. marec 2024.

(21) Podaljšani in spremenjeni ukrepi za zmanjšanje povpraševanja bi morali biti začasni in ostati v veljavi do konca zime 2023/2024. Na podlagi novega pregleda, ki ga bo treba izvesti do 1. marca 2024, bi morala imeti Komisija možnost, da po potrebi predlaga podaljšanje obdobja njihove uporabe.

(22) Ta uredba bi morala začeti veljati 1. aprila 2023, da se zagotovi nadaljevanje 15 % zmanjšanja povpraševanja za obdobje 12 mesecev od 1. aprila 2023 do 31. marca 2024 ter da se gospodarskim subjektom, državam članicam in Komisiji omogoči sprejetje ukrepov potrebnih za doseganje navedenega cilja.

([3]) Uredba (EU) 2019/941 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o pripravljenosti na tveganja v sektorju električne energije in razveljavitvi Direktive 2005/89/ES (UL L 158, 14.6.2019, str. 1).

([4]) Uredba (ES) št. 1099/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2008 o statistiki energetike (UL L 304, 14.11.2008, str. 1).

(23) Ker cilja te uredbe države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se lažje doseže na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja.

(24) Uredbo (EU) 2022/1369 bi bilo zato treba ustrezno spremeniti –

SPREJEL NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Spremembe Uredbe (EU) 2022/1369

Uredba (EU) 2022/1369 se spremeni:

(1) v členu 2 se točki 5 in 6 nadomestita z naslednjim:

„(5) ‚referenčna poraba plina' pomeni količino povprečne porabe plina v zadevni državi članici v referenčnem obdobju; za države članice, v katerih se je poraba plina v obdobju od 1. aprila 2021 do 31. marca 2022 povečala za vsaj 8 % v primerjavi s povprečno porabo plina v referenčnem obdobju, ‚referenčna poraba plina' pomeni le količino porabe plina v obdobju od 1. aprila 2021 do 31. marca 2022;

(6) ‚referenčno obdobje' pomeni obdobje od 1. aprila 2017 do 31. marca 2022;";

(2) člen 3 se nadomesti z naslednjim:

„*Člen 3*

Prostovoljno zmanjšanje povpraševanja

Države članice si po najboljših močeh prizadevajo zmanjšati porabo plina v obdobju od 1. aprila 2023 do 31. marca 2024 za vsaj 15 % v primerjavi s svojo povprečno porabo plina v obdobju od 1. aprila 2017 do 31. marca 2022 (v nadaljnjem besedilu: prostovoljno zmanjšanje povpraševanja). Za navedene ukrepe prostovoljnega zmanjšanja povpraševanja se uporabljajo členi 6, 7 in 8.";

(3) v členu 5 se odstavek 2 nadomesti z naslednjim:

„2. Za namene obveznega zmanjšanja povpraševanja je poraba plina, dokler je razglašena pripravljenost na ravni Unije, v vsaki državi članici v obdobju od 1. aprila 2023 do 31. marca 2024 (v nadaljnjem besedilu: obdobje zmanjšanja) za 15 % nižja glede na njeno referenčno porabo plina. Za namene obveznega zmanjšanja povpraševanja se upoštevajo vsa zmanjšanja povpraševanja, ki so jih države članice dosegle v obdobju pred razglasitvijo pripravljenosti na ravni Unije.";

(4) v členu 5 se doda naslednji odstavek:

„6a. Država članica lahko referenčno porabo plina, ki se uporablja za izračun ciljnega obveznega zmanjšanja povpraševanja na podlagi odstavka 2, prilagodi za količino povečane porabe plina zaradi prehoda s premoga na plin, ki se uporablja za daljinsko ogrevanje, če to povečanje v obdobju od 1. avgusta 2023 do 31. marca 2024 znaša vsaj 8 % v primerjavi s povprečno porabo plina v referenčnem obdobju in kolikor je to povečanje mogoče neposredno pripisati prehodu.";

(5) v členu 8 se odstavek 1 nadomesti z naslednjim:

„1. Pristojni organ vsake države članice spremlja izvajanje ukrepov za zmanjšanje povpraševanja na svojem ozemlju. Države članice Komisiji najmanj vsaka dva meseca, in sicer najpozneje 15. dne v mesecu, ki sledi, poročajo o porabi plina (v terajoulih, TJ). V primeru razglasitve pripravljenosti na ravni Unije v skladu s členom 4(1) se poročanje iz prvega pododstavka predloži enkrat mesečno.

Države članice lahko v svoje poročanje vključijo razčlenitev porabe plina po sektorjih, vključno s porabo plina v naslednjih sektorjih:

(a) vložek plina za proizvodnjo električne energije in toplote;

(b) poraba plina v industriji;

(c) poraba plina v gospodinjstvih in pri storitvah.

V tem odstavku se uporabljajo opredelitve pojmov in statistične konvencije iz Uredbe (ES) št. 1099/2008 Evropskega parlamenta in Sveta (*).

KSP pomaga Komisiji pri spremljanju prostovoljnega in obveznega zmanjšanja povpraševanja.

_____

(*) Uredba (ES) št. 1099/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2008 o statistiki energetike (UL L 304, 14.11.2008, str. 1).“;

(6) v členu 9 se datum „1. maja 2023“ nadomesti s „1. marca 2024“;

(7) v členu 10 se drugi odstavek nadomesti z naslednjim:

„Uporablja se do 31. marca 2024.“

Člen 2

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati 1. aprila 2023.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 30. marca 2023

Za Svet
predsednica
J. ROSWALL